

Arjen hetkiin sulautuja

Otos Nebraskasta edustaa Markus Jokelalle sitä, mitä hän kuviltaan hakee.

TEKSTI Juha Laitalainen KUVAT Markus Jokela ja Juha Laitalainen

ALOITIT lehtityösi Helsingin Sanomien toimittajana vuonna 1981. Miten päädyit lehtikuvaajaksi?

– 2000-luvun alussa tekniikka alkoi mullistua ja halusin päivittää osaamistani. Hesarissa on mahdollisuus kiertää osastoilla, ja hain kuvatoimitukseen kuvaajaksi. Tarkoitus oli vain käväästä, mutta viihdyin ja minun annettiin jäädä. Asiaan vaikutti sekin, että tiesin olevani aika huono toimittaja. Toimittajana katsoin asioita visuaalisesti ja kaudehdimin kuvaajia, jotka saivat ottaa kuvat.

Mistä valokuvaamisessasi pohjimmiltaan on kyse?

– Historian kirjoituksesta ja elämysten tuottamisesta, visuaalisesta tarinan kerronnasta.

Osallistuit 1980-luvulla ruotsalaisen Anders Peterenin valokuvatyöpajaan. Olen kuullut, että se oli hyvin vaikuttava kokemus. Oliko se sinusta?

– Anders teki valtavan vaikutuksen. Taisimme kurssilla kaikki olla vielä aika harrastelijoita. Viikon jälkeen jokaisen suhde valokuvaan muuttui vakavammaksi. Hänen ehdoton omistautumisensa valokuvaajuudelle, tapansa luoda kontakteja ja olla ihmisten kanssa olivat minulle silmiä avaavia.

– Olemme Andersin kanssa valokuvaajina täysin vastakkaisia. Hän etsii aiheitaan elämän marginaaleista, minä yritän kuvata keskivertoa ja tavallista. Seuraan yhä Andersin tekemisiä. Hän vain paranee vuosien vuodelta.

Millainen on onnistunut valokuva?

– Hyvä kuva kertoo tarinan, muttei kokonaan. Se kysyy ja kuiskaa enemmän kuin paasaa ja selittää. Hyvä kuva saa katsojan hieraisemaan silmiään ja katsomaan toisenkin kerran. Se jättää tilaa katsojan tulkinnalle.

Sinut valittiin vuoden kuvajournalistiksi. Mitä menestys merkitsee?

– Onhan se mukavaa, että joku on sitä mieltä, että olen onnistunut työssäni. Mutta ei sitä pidä liikaa miettiä.

Työssä tuntuu, että on juuri niin hyvä kuin viimeinen kuva. Aika usein se on myös huono.

Kuvaat mieluiten kokonaisuuksia. HS Kuukausiliitteeseen toimittaja Ilkka Malmbergin kanssa tehdyt kuvareportaasisi hätkähdyttävät. Miten ne syntyvät?

– Kuukausiliitteen juttuaiheet ovat useimmiten Ilkan. Reportaaseissa olen usein kuvaaja. Meillä on yhtenevä tapa katsoa maailmaa ja kiinnostus arkisiin asioihin: miten suomalaiset viettävät lauantapäivää, halpalait, kuluttaminen, elämä kesämökillä...

– Yritämme viettää paljon aikaa aiheen parissa. Se on tärkeintä. Kun on aikaa roikkua paikoissa ja ihmisten kanssa, tapahtuu yllättävää ja kiinnostavaa. Ei tarvitse pyytää ketään tekemään sitä tai tätä.

Entä hyvä yksittäinen lehtikuva?

– Lehtikuva eroaa edellä puhutusta onnistuneesta valokuvasta. Lehtikuvan pitää olla yksinkertainen ja iskevä, eli ei voi jättää yhtä paljon tulkittavaa katsojalle. Se on täsmällistä tiedonvälitystä. Siinäkin pitää tosin olla lukijan mielenkiinnon herättävä juu.

Miksi valitsit mielikuvaksesi juuri tämän?

– En pysty nimeämään mielikuvaani, eikä sellaista olekaan. Ylipäätään en ole kovin kiinnostunut yksittäisestä kuvasta. Katson kokonaisuuksia ja tuotantoa. Mitä kuvaaja haluaa sanoa ja kuinka hän sen tekee. Tämä kuva edustaa sitä, mitä minä haen. Haluan kuvata ihmisten tavallista elämää sulautuen joukkoon. Olen karpäsenä katossa.

Entä toteutus?

– Kuva on maaliskuulta Table Rockin kylästä Nebraskassa. Kävin siellä ensi kerran 1992. Viime vuosina olen hypännyt kylässä usein. Kuva on Missy ja Roger Freemanin olohuoneesta, jossa olen viettänyt paljon aikaa. Illalla syötiin ja töistä palannut perheen vävy Garret oikaisi itsensä lattialle. Otin yhden ruudun ja jatkoin syömistä. Television lapsen kasvoja en huomannut kuvatussa. Ne tulivat bonuksena.

MIELIKUVANI

Valokuvaaja ja kuvajournalisti Juha Laitalainen esittelee palstalla kuvaajia ja heidän näkemyksiään. Kukin vieras kertoo mieluisimmasta kuvasta urallaan. Juha itse kohtaa kovan haasteen: hän kuvaa toisen kuvaajan.

"Hyvä kuva kertoo tarinan, muttei kokonaan. Se kysyy ja kuiskaa."

«Markus Jokelalle arjen tallentaminen istuu yhtä hyvin kuin Leica hänen käteensä. Potretti kuvattiin Hietsun Paviljongin studiolla mereltä päin lankeavassa, mahdollisimman tasaisessa päivänvalossa. Sitä täydennettiin yhdellä yläviihosta kohteeseen suunnatulla 5500 K -ledispotilla.

Sony A7RII + 90 mm f/2,8 G OSS Macro, 1/100 s., f/2,8, ISO 1000.

MARKUS JOKELA

IKÄNI: 63 vuotta

KOTIPAIKKANI: Helsinki

LUONNE: Hiljainen ja syrjään vetäytyvä.

Minun luonteellani ei missään nimessä pitäisi olla valokuvaaja.

KOULUTUKSENI: Yhteiskuntatieteiden maisteri Tampereen yliopistosta

TYÖSUHTEENI: Valokuvaaja Helsingin Sanomissa

VALOKUVAAJAN MOTTONI: Sellaista ei ole.

TERVEISET KAMERA-LEHDEN LUKIJOILLE:

Kuvatkaa sitä, mikä on lähellä ja minkä tunnette. Eksotiikka on epäkiinnostavaa.

TYÖN ALLA TÄLLÄ HETKELLÄ: Yritän kuvata suomalaista arkea, kun ehdin. Vähän konkreettisempi projekti on kirja Table Rockista Nebraskassa. Se alkaa olla loppumetreillään ja toivon, että kirja valmistuu vuoden sisällä. ●

KUVAUSKALUSTO

» Canon 5D Mk III ja objektiivit 24 mm, 35 mm, 50 mm, 24–70 mm, 70–200 mm

» Leica M9 ja objektiivit 21 mm, 28 mm, 35 mm

» Salama kirkkaassa valossa täytevalona